

یادداشت

میراحمدرضا مشرف

چرا هند نمی‌تواند از بندر چابهار صرف نظر کند؟

در حالی که چند روزی از اعلام اجرای مکانیسم ماشه و سیاست اعمال فشار حداکثری بر جمهوری اسلامی ایران از سوی ایالات متحده و متحدان اروپایی‌اش سپری نشده‌است، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا از تصمیم‌واشنگتن برای لغومعافیت تحریمی بندر چابهار خبر داد. کاخ سفید برای شرکت‌های سرمایه‌گذار در این بندر به ویژه «شرکت بین‌المللی بنادر هند» که یک شرکت مهم دولتی در هند محسوب می‌شود، مهلتی ۴۵ روزه برای خارج کردن سرمایه‌های خود از این بندر تعیین کرد.

اما این موضوع پیش و بیش از آنکه در ایران بازتاب پیدا کند، در هند مورد توجه قرار گرفته و به‌طور وسیعی از سوی رسانه‌های این کشور پوشش داده شده‌است. در واقع این احساس در هند به وجود آمده که تحریم بندر چابهار بیش از آنکه ایران را هدف قرار داده باشد، در راستای اعمال فشار بیشتر بر دهلی‌نو انجام شده‌است. چنین برداشتی از سوی هندی‌ها چندان هم بدون پشتوانه و به دور از واقعیت نبود؛ چرا که ترامپ در ماه‌های اخیر این کشور را آماج حملات خود قرار داده‌است.

در سایه تحولات جدید به وجود آمده میان هند و آمریکا، به نظر نمی‌رسد دولت نائردار مودی بخواهد و یا بتواند به راحتی با تحریم اعمال شده از سوی واشنگتن در ارتباط با بندر چابهار کنار بیاید. بر این اساس و در یک نگاه اجمالی می‌توان گفت دولت مودی اکنون در ارتباط با سیاست‌های خود در قبال بندر چابهار با سه ملاحظه مهم مواجه‌است: ۱- ملاحظات مربوط به تغییرات در نظام بین‌الملل؛ اگر چه رویکرد سنتی سیاست خارجی هند بر عدم تعهد و توازن در روابط با شرق و غرب متکی بوده‌است، اما در سال‌های اخیر و تا پیش از دور دوم ریاست جمهوری ترامپ، این توازن تاحدی بر هم خورده و نوعی نزدیکی و همکاری راهبردی میان دهلی‌نو و واشنگتن را نشان می‌داد. حضور و مشارکت هند در پیمان‌های دفاعی- امنیتی همچون کواد (هند، آمریکا، ژاپن و استرالیا) در چنین بستری رخ داد. همین رویکرد سبب شده بود دهلی‌نو در روابط سیاسی و اقتصادی خود با ایران به شدت ملاحظات واشنگتن را در نظر بگیرد. قطع خرید نفت از ایران و اهمال در توسعه بندر چابهار یا وجود معافیت‌های اعلامی از سوی آمریکا، بخشی از پیامدهای این رویکرد بود، اما با بازگشت ترامپ به کاخ سفید، اغلب این معادلات به هم ریخت. ترامپ برای چندجانبه‌گرایی و همکاری‌های بین‌المللی و منطقه‌ای هیچ ارزشی قائل نشد. در اعمال تعرفه‌بر کالاهای خارجی، تمایزی میان دوست و دشمن نگذاشت و از همه مهم‌تر با دشمن هند یعنی پاکستان شراکت راهبردی برقرار کرد. بنابراین اکنون دیگر به نظر نمی‌رسد دهلی‌نو دغدغه جدی روابط با واشنگتن و ملاحظات آن را داشته باشد. در این چارچوب، بی‌اعتنایی به تحریم‌های اعلام شده از سوی کاخ سفید در مورد چابهار می‌تواند تداوم موارد مشابهی همچون افشاری در خرید نفت از روسیه تلقی شود. ۲- بازبینی در سیاست اوراسیایی هند؛ تحولات جدید در منطقه اوراسیا همچون پیمان دفاعی راهبردی میان پاکستان و عربستان سعودی، تداوم جنگ در خاورمیانه و نزدیکی دوباره آمریکا با پاکستان، برخی از سیاستمداران و تحلیلگران هندی را متقاعد کرده که هند باید در راهبرد اوراسیایی خود تجدید نظری اساسی به عمل آورد. «راما چاندرمان» تحلیلگر روزنامه ایندین اکسپرس بر این باور است که اعمال مجدد تحریم‌ها علیه ایران، پیامی جز فروپاشی دیپلماسی و ضرورت یک چرخش آگاهی‌بخش در مواجهه با تحریم‌ها ندارد. از نظر او اعمال دوباره تحریم‌ها از سوی کاخ سفید باید یادآوری‌کننده این مسئله باشد که در بازی تحریم‌ها، پروژه‌های راهبردی مانند بندر چابهار هیچ گاه منزوی نخواهند شد.

چنین تحلیل‌هایی نشان می‌دهد دهلی‌نوبیش از پیش به اهمیت حفظ پروژه چابهار به هر قیمتی پی برده‌است؛ کریدور مهمی که باور رذن پاکستان، هند را به افغانستان و آسیای مرکزی متصل می‌کند و در چشم‌اندازی وسیع‌تر می‌تواند نقطه اتصالی هند به روسیه و اروپا و جایگزینی برای طرح شکست خورده کریدور عرب-مد باشد.

۳- حمایت و فشار افکار عمومی هند؛ در نهایت پروژه چابهار اکنون از پشتوانه جدیدی در داخل هند برخوردار است؛ حمایت افکار عمومی. مردم هند که به شدت از تعرفه‌ها و عملکرد کاخ سفید در قبال دهلی‌نو خشمگین هستند، از تداوم فعالیت هند در بندر چابهار و نادیده گرفتن تحریم‌های واشنگتن از سوی دولت پشتیبانی می‌کنند. بدون شک این موضوع می‌تواند در تصمیم دولت هند برای تداوم سرمایه‌گذاری در چابهار نقشی بسزا ایفا کند.

خبر

مجمع تشخیص بر پیوستن به «سی‌افتی» مُهر تأیید زد

گروه سیاسی | با وجود برخی ابهامات، مجمع تشخیص مصلحت‌نظام، روز گذشته بر پیوستن مشروط ایران به کنوانسیون بین‌المللی مقابله با تأمین مالی تروریسم (سی‌افتی) مهر تأیید زد. محسن دهنوی، سخنگوی مجمع دیروز با انتشار پیامی در این باره نوشت: «مجمع پس از برگزاری چهار جلسه با پیوستن ایران به کنوانسیون سی‌افتی به صورت مشروط موافقت کرد.» طبق گفته دهنوی در مصوبه مجمع اضافه شد که دولت مکلف است به سی‌افتی عمل کند و هر جایی با قوانین داخلی تعارض داشت، قوانین ایران ملاک خواهد بود.

در حالی که طبق گفته مسعود براتی، پژوهشگر حوزه تحریم، حق شرط نمی‌تواند تهدیدهای افای تی‌اف برای ایران را خشن کند، نوع تعریف تروریسم در سی‌افتی (که می‌تواند گروه‌های مقاومت را هم در برگیرد) و نادید تقصیم دستاوردها در معامله‌ای با پیماد قطعی و سود نامطمئن از جمله ایرادهای جدی است که می‌توان بر این تصمیم وارد کرد. غرب بازگشت تحریم‌هایی علیه جمهوری اسلامی را کلید زده و معلوم نیست قرار است با پیوستن به سی‌افتی در این فضا چه گشایشی در مناسبات جهانی ما رقم بخورد.

هشدار کارشناسان درباره تحرکات عربستان و کویت و نقش غرب در برداشت یک‌جانبه از میدان گازی مشترک

ایران «آرش» را تنها نگذارد

اگر عربستان یا کویت مدعی مالکیت بر میدان آرش هستند، باید ادعای خود را بر اساس حقوق بین‌الملل به ویژه کنوانسیون حقوق دریاه مطرح کنند، نه با شعار و ادعاهای سیاسی

سیدحسین حسینی | تحرکات اخیر عربستان و کویت برای آغاز عملیات در میدان گازی مشترک آرش – الدّژه، بار دیگر اهمیت راهبردی این ذخایر عظیم را برای ایران و منطقه برجسته کرده‌است. آن گونه که رسانه‌های منطقه‌ای گزارش می‌دهند دو کشور عربی با اتکا به حمایت و مشاوره شرکت‌های غربی، درصدد برداشت یک‌جانبه از منابعی هستند که بخش قابل توجهی از آن در محدوده مرزهای آبی جمهوری اسلامی ایران قرار دارد. این در حالی است که بر اساس اصول شناخته شده حقوق بین‌الملل، بهره‌برداری از میادین مشترک تنها در قالب توافق‌های دوجانبه یا سه‌جانبه مشروعیت دارد و حمایت‌های یک‌طرفه، نقض آشکار حقوق کشور صاحب سهم تلقی می‌شود.

اکنون که آرامکو و شرکت نفت کویت، یادداشت تفاهمی برای توسعه این میدان به امضا رسانده‌اند، ایران ناگزیر است با تدوین راهبردی فعال و سرمایه‌گذاری هدفمند، سهم قانونی خود را از میدان آرش حفظ و تا تکرار تجربه تلخ میادین مشترک دیگر جلوگیری کند. پرسش اصلی اینجاست: آیا تحرکات عربستان و کویت، در سایه حمایت غرب، بخشی از سناریو فشار اقتصادی علیه ایران است یا فرصتی برای تهران تا با بازتعریف سیاست انرژی منطقه‌ای، حضور خود را تثبیت کند؟

■نمی‌توان با سمپات سیاسی حق ایران را نادیده گرفت

دکتر حسن مرادی، استاد حقوق انرژی دانشگاه تهران و کارشناس ارشد حوزه انرژی است. او در گفت‌وگو با خبرنگار قدس با اشاره به پیشینه تاریخی میدان آرش تصریح می‌کند: داستان این میدان مسئله‌ای تازه

تعداد زیاد سؤالات نمایندگان از دولتی‌ها، داد قالیباف را هم درآورد

تورم بی‌پایان پرسش‌ها!

جاوید | تذکر روز گذشته نماینده‌لنگرود درباره ضرورت رعایت زمان‌بندی در بررسی طرح‌ها و لوایح، که در صحن علنی مجلس بررسی می‌شود، داغ دل رئیس خانه ملت را تازه کرد و او بار دیگر از تورم پرسش‌های نمایندگان شکوه و شکایت کرد. مهرداد لاهوتی دیروز چهارشنبه، از به تعویق افتادن پرسش و طرح تحقیق و تفحص خود از صندوق توسعه ملی گلهمند بود که قالیباف در پاسخ گفت: «پیگیری این موضوع ضروری است ولی شایسته است نمایندگان رعایت کنند؛ به گونه‌ای نباشد که ناگهان ۵۰۰ سؤال همزمان ارائه و موجب ایجاد مشکل در رسیدگی به امور شود». ابراز ناراحتی و نیش و کنایه دوباره رئیس مجلس از میزان بالای پرسش‌های طرح شده نمایندگان که امکان پیشبرد آن‌ها در زمان محدود صحن علنی قطعاً غیرممکن است در شرایطی است که او پیش‌تر هم چنین گلایه‌ای داشت. قالیباف اول مرداد با ارائه آمار ثبت عجیب هزار و ۹۲۰ پرسش نمایندگان از وزیران در یک سال گذشته، اظهار کرد: «بخش بزرگی از مشکل ما به تعداد بالای سؤالات برمی‌گردد که برخی از آن‌ها ضرورتی ندارند یا منطقی نیستند، با این حال بر ملی بودن آن اصرار داریم. چاره‌اندیشی در این باره

یادداشت

دکتر عباس گلرو- عضو کمیسیون امنیت ملی

هماهنگی قوا خدشه‌دار نشود

این روزها آنچه بیش از هر زمان دیگری اهمیت دارد، حفظ اتحاد مقدس میان دولت، مجلس و مردم است. طبیعی است در عرصه سیاست، اختلاف نظرها وجود داشته باشد، اما آنچه نگران‌کننده‌است برخی رفتارها و سخنانی است که می‌تواند فضای انسجام ملی را به حاشیه ببرد. همه‌سیاسیون باید توجه‌کنند بیان دیدگاه‌ها هر چند حق طبیعی آنان است، اما نباید به گونه‌ای باشد که وحدت ملی و هماهنگی قوای کشور مخدوش شود؛ چرا که در شرایط حساس امروز، صدای واحد و منسجم از درون

منافع همه طرف‌ها را در نظر گرفته و بهره‌برداری را به طور عادلانه سامان دهد.

دکتر مرادی با هشدار نسبت به اقدام‌های یک‌جانبه می‌افزاید: اگر حتی ایران بخواهد به تنهایی برداشت کند، طرف مقابل نیز حق شکایت یا اعتراض در نهادهای بین‌المللی را خواهد داشت. به همین دلیل تعیین حدود دقیق و تکیه بر قواعد حقوقی بین‌المللی اهمیتی مضاعف دارد. وی با اشاره به برخی تحرکات اخیر منطقه‌ای، تأکید می‌کند: در شرایطی که ایران تحت فشارهای متعددی از سوی همسایگان در موضوع آبی و انرژی قرار دارد – چه از جانب طالبان در موضوع حقایبه و چه از سوی برخی کشورهای حاشیه خلیج فارس در خصوص میدان آرش – نمی‌توان با سمپاتی سیاسی یا فشار خارجی حق ایران را نادیده گرفت. قواعد بین‌المللی چنین اجازه‌ای نمی‌دهد. این استاد دانشگاه با تأکید بر ضرورت دیپلماسی هوشمندانه جمهوری اسلامی ایران، می‌گوید: اکنون که روابط تهران با کویت به ویژه با عربستان وارد مرحله جدیدی شده‌است، نباید اجازه داد موضوعی همچون میدان آرش به عاملی برای اختلاف بدل شود.

تجربه نشان داده دشمنان بیرونی می‌کوشند چنین مسائل مادی را بهانه‌ای برای ایجاد فاصله میان ایران

حمید رسایی مدعی شده تمام امضاهای معاون اول رئیس جمهور غیرقانونی است

اولویت شناسی آقای نماینده!

ساعت‌ها درباره وقت‌شناسی وی توجیهی به اولویت‌ها هم قلم‌فرسایی کرد؛ به‌ویژه که این ایام فراوان در سخنان بزرگان آمده که اولویت فعلی، اتحاد، همبستگی ملی و حل مشکلاتی است که عرصه معیشت را بر مردم تنگ کرده‌اند. حتی می‌شود فراوان درباره نماینده‌ای نوشت که ظاهراً هنری جز طرح موضوعات شاذ و دیده شدن از این طریق و در صدد خیره‌ناختن از این رهگذر، ندارد و سیل انتقادهای از این شیوه نابخش وناپذار هم، انگار بیشتر از آنکه آزارش بدهد، اسباب خلسه و خرسندی اش را فراهم می‌کند. می‌شود ساعت‌ها از این چیزها نوشت اما راستش با الگو گرفتن از همین نماینده محترم، تنها به یک ضرب‌المثل خراسانی اشاره می‌کنم که دقیقاً درباره کسی به کار می‌رود که وسط شلوغی‌ها گرفتاری‌های فراوان دست به کاری می‌زند که نه وقت آن است و نه جایش. این‌طور موقع‌ها، جماعت عاقل می‌گویند بزرگوار! «فهمیدی که باید یخ بخوری، اما نفهمیدی چه‌وُخ بخوری».

خلاصه اینکه مملکت این روزها، مشکل و موضوع کم ندارد؛ آن‌هایی که داعیه‌دار دغدغه‌مندی هستند، یعنی از این مشکلات و موضوعات، خبر ندارند!؟

خود را می‌طلبید. نخستین الزام، تقویت وحدت و انسجام ملی است؛ ضرورتی که جلوه آن را در «جنگ ۱۲روزه» به خوبی مشاهده کردیم. البته انسجام به معنای نادیده گرفتن تنوع آن نیست، اما آنچه اهمیت دارد این است که در نهایت، یک صدای واحد از ایران شنیده شود. این صدا هم امید و اعتماد را در داخل تقویت کرده و هم پیام اقتدار را به بیرون مخابره می‌کند. هر گونه القای اختلاف و چندصدایی، تنها خوراک تبلیغاتی برای دشمن فراهم می‌کند.

به لطف هدایت‌های حکیمانه رهبر معظم انقلاب و توصیه‌های مکرر ایشان بر «اتحاد مقدس»، امروز مسئولان موظف‌اند فارغ از اختلاف سلیقه‌ها در یک مسیر واحد حرکت کنند. چه در مجلس، چه در دولت و چه در سایر دستگاه‌ها، همه باید تمرکز را بر خدمتگزاری به مردم قرار دهند. به ویژه در شرایط سخت اقتصادی و فشارهای خارجی، خدمت صادقانه به مردم مهم‌ترین عامل تقویت سرمایه اجتماعی نظام است.

■ساختاری جدید درباره میدان آرش تصمیم بگیرد

دکتر ناصر ترابی، کارشناس مسائل استراتژیک و غرب آسیاست. او هم در گفت‌وگو با قدس با اشاره به ابعاد فنی، مدیریتی و سیاسی این پرونده تأکید می‌کند: موضوع آرش همانند بسیاری از پروژه‌های دیگر، هم بعد فنی دارد و هم بعد سیاسی و مدیریتی. در حوزه فنی متأسفانه سال‌هاست با ضعف‌ها و مسیرهای غلط روبه‌رو بوده‌ایم. این ضعف‌ها گاهی ناشی از جهالت و گاهی ناشی از سوءمدیریت بوده‌است.

ما می‌توانستیم زودتر از این در حوزه‌های معادن، میادین انرژی و نفت و گاز اقدام‌های بهتری انجام دهیم اما چنین نشده‌است.

این کارشناس مسائل استراتژیک، تصریح می‌کند: در ماه‌های اخیر فشارهای خارجی علیه ایران شدت گرفته‌است. همان‌طور که در جنگ تحمیلی رژیم صهیونیستی به ایران فشار می‌آورد، اکنون نیز برخی کشورهای عربی از جمله عربستان سعودی و کویت در قالب شورای همکاری خلیج فارس بیانیه‌هایی صادر کرده‌اند که در آن رسماً ادعا می‌شود ایران در میدان آرش مالکیتی ندارد. این پیوند دادن موضوع میدان آرش با ادعاهای واهی درباره جزایر سه‌گانه ایران نشان‌دهنده استفاده از فضای دیپلماسی و رسانه برای وادار کردن تهران به عقب‌نشینی است.

او می‌گوید: ما باید همزمان در سه عرصه دیپلماسی رسمی، دیپلماسی عمومی و حتی دیپلماسی نظامی فعال باشیم. باید در این حوزه‌ها کار کنیم و اگر لازم شد اقدام‌های بازدارنده انجام دهیم تا این کشورها بداندند حق ایران قابل معامله نیست.

این کارشناس مسائل غرب آسیا با اشاره به فشارهای همزمان بر منابع آبی و انرژی ایران می‌افزاید: در شرق کشور موضوع آب هیرمند و محدودیت‌های طالبان را داریم و در جنوب موضوع نفتی آرش. این فشارها باید در یک قاب کلان دیده شود. همان‌طور که امروز مصر و اتیوپی بر سر سد نیل درگیرند، بسیاری از کشورها بر سر منابع نفت، آب و گاز وارد چالش شده‌اند. جنگ‌های آینده، جنگ منابع است.

ترابی معتقد است: کارتل‌ها و شرکت‌های عظیم و خانواده‌های سرمایه‌دار صهیونیستی دنیا، به دنبال کنترل منابع در آفریقا، ایران و اوکراین هستند. بسیاری از پیشنهادهایی که به رهبران کشورها – حتی زلنسکی – داده می‌شود در همین راستاست. بنابراین نباید مسائل را جداگانه دید؛ این‌ها حلقه‌های یک زنجیره واحدند. این کارشناس مسائل استراتژیک می‌گوید: به نظر من باید در کشور یک ساختار جدید برای مدیریت این مسائل ایجاد شود. وزارتخانه‌های مرتبط از نفت، راه و صنعت گرفته تا وزارت دفاع و اطلاعات باید فعال‌تر شوند. اگر این اتفاق نیفتد، در آینده چیزی برای گفتن به فرزندان خود نخواهیم داشت.